

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישית פרשת נצבים תשע"ה לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף נ"א

הכפורים כולן מתענין אנשים ונשים וטף, והקב"ה אומר להם לישראל מה דאזיל אזל מן הכא ולהלן נחיל חושבנא ע"כ. והקשה במגן אברהם (סימן תקפ"א סק"ט) הרי כולם מתענים, ולמאן דאמר בדבר של צער יכול לעשות עצמו גדול ולא מחזי כיוהרא אתי שפיר, אבל לא קיימא לן הכי ע"ש.

ונראה דהנה מלך שנכנס יוצאים הגדולים נגדו, ועתה ראה נא על דרך משל בבני ישי אבי דוד, אילו היה מלך נכנס לעיר מי היה יוצא לקראתו, לא אליאב הבכור אשר חשב שמואל הנביא כי בו בחר ה' (שמואל א טו-ה), ודוד הקטן היה נשאר אחר הצאן. וכשהיו יוצאים לקראת הקב"ה בערב ראש השנה, אילו היה דוד מתענה היה יוהרא, כי הוא הקטן אשר בצאן ומה לו להחשב בגדולים. ובאמת אליאב היה נמאס אצל הקב"ה, ודוד הוא הגדול הראוי לצאת נגד מלך מלכי המלכים הקב"ה, כי האדם יראה לעינים והאלקים יראה ללב (שם טו-ו). על כן בערב ראש השנה כולם מתענים, כי מי יודע מי הוא הגדול, ומי שהוא גדול באמת אשר ה' יודע תפלתו ותעניתו מתקרב לה', ואיך נדחה, אם כן ממילא הגדולים יוצאים לקראתו,

הנפתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו וגו' (כט-כח). אנו קורין תמיד פרשת נצבים בסוף השנה, קודם כניסת ימי הדין של ראש השנה. ויש לומר בטעם הדבר, כי משה רבינו פורט את הכלל ישראל לפי מדריגתם. אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם, ראשיכם שבטיכם זקניכם שוטריכם וגו' (כט-ט). וכתוב בילקוט (רמז תתקמ) אף על פי שמניתי לכם ראשים ושופטים ושוטרים, כולכם שוין לפני, שנאמר כל איש ישראל ע"כ.

וביאר בדרשות חתם סופר (ז"ך אלול שס"ו, ובנדמ"ח דרוש יז), דאיתא במדרש (ויק"ר לז) משל למדינה שחייבת ליפס למלך והלך המלך לגבותה, בתוך עשרה מילין יצאו גדולי המדינה וקלסוהו, התיר להם שליש מדמוסא שלהם. בתוך חמשה מילין יצאו בינוני המדינה וקלסוהו, התיר להם עוד שליש. כיון שנכנס למדינה יצאו כל בני המדינה אנשים ונשים וטף וקלסוהו, והתיר להם הכל, אמר להון מלכא, מה דאזל אזל, מן הכא נחיל חושבנא. כך בערב ראש השנה גדולי הדור מתענין, והקב"ה מתיר להם שליש מעונותיהן. ומראש השנה ועד יום הכפורים היחידים מתענין, והקב"ה מתיר להם שליש מעונותיהן. וביום

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל ושמחה ומתוך שבה והודי' להשי"ת, הננו מגישים מעומקא דליבא, ברכת מזל טבא וגדיא יאה, קדם עטרת ראשנו

~ כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ~

לרגל השמחה השרויה בהכנסת נכדו היקר הב' דוד ני"ו בן הרה"ג רבי יואל הלברשטאם שליט"א לעול התורה והמצוות למז"ט יהא רעווא שיזכה לשובע שמחות ורב תענוג ונחת דקדושה מכל יו"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גוא"צ בב"א.

ואיתנגיד, כי הדר אמר ליה אבוה מאי חזית, אמר ליה
עולם הפוך ראיתי, עליונים למטה ותחתונים למעלה. אמר
לו בני עולם ברור ראית ע"כ.

*

הכתוב אומר (תהלים מא-ב) אשרי משכיל אל דל, ביום רעה
ימלטהו ה'. ונראה דהנה יש שלש עבירות
שצריכין למסור נפשו עליהם, עבודה זרה גילוי עריות
ושפיכות דמים (פסחים כה:). על שני העבירות הראשונות יש
לנו לימוד מפסוקים, אבל על שפיכות דמים אין לנו מקרא
אלא סברא הוא, מאי חזית דדמא דידך סומק טפי, דלמא
דמא דההוא גברא סימק טפי. וברש"י אין זה דומה לשאר
עבירות דמכל מקום יש כאן אבוד נפש, והתורה לא התירה
לדחות את המצוה אלא מפני חיבת נפשו של ישראל, וכאן
עבירה נעשית, ונפש אבודה, מי יאמר שנפשך חביבה לפני
המקום יותר משל זה, דילמא של זה חביבה טפי עליו,
ונמצא עבירה נעשית ונפש אבודה ע"כ.

ואמר הרה"ק רבי בונם מפרשיסחא זצ"ל, דמבואר מזה
שאם יאמרו לאדם גדול ומפורסם בישראל, שיהרוג
איזה עם הארץ שחשוד על עבירות חמורות, חייב הוא
למסור את נפשו, ולשמור על חיי חבריו, כי יתכן שאותו
שפל ונבזה נפשו חביב יותר לפני המקום ממנו עם תורתו
וצדקתו (רמתים צופים פרק ה' אות ט') ע"כ. ודבר זה כל כך פשוט
הוא מסברא, עד שאין צריכין קרא על זה, כי במשקל א-ל
דעות אין אנו יכולין לידע מי הוא החביב יותר בעיניו.

והנה מצוה זו של לא תרצח (שמות כ-ג), היא מצוה ל"ד
במנין המצוות. ועל זה אמר, אשרי משכיל אל דל',
מאושר הוא המשכיל ומתבונן במצוה זו, שהתורה פוסקת
מאי חזית דדמא דידך סימק טפי, אשר 'ביום רעה', כאשר
מרי דוראי אומר זיל קטליה לפלניא, ואי לא קטלינן לך,
והמדובר היא באדם פשוט מאד שעומד להריגה, ימלטהו
ה'. והמשכיל בזה מקבל חיזוק גדול, לקיים ויגבה לבו
בדרכי ה', כי יתכן דבר כזה שהוא חשוב למעלה הרבה
יותר גם מגדולי ישראל.

אך אנחנו לא יודעים, וצריכים כולם להתענות. וזהו שאמר
להם משה, אתם נצבים היום כולכם, ולא סגי בעמידת רק
הראשים וזקנים, כי לפני ה' אלקיכם אין ידוע לנו מי גדול
וקטן ע"ש.

ויש לומר דהנהיגו כן שיהיו כולם מתענים כמו הגדולים,
כדי ליתן בזה חיזוק להאדם העומד להתפלל, הרי יום
טוב של ראש השנה קוצבין על האדם מה יארע משך כל
ימי השנה, ולא בחסד ולא במעשים אנו באים לפניו, אלא
כדלים וכרשים אנו דופקים דלתותיו, לבקש רחמים על
עצמו ובני ביתו, ועל הכלל ישראל כולו, ועל מלכות שמים
שיתגלה ויתרומם שכנת עוזו. והאדם מכיר שפלות נפשו,
ועומד בבושת פנים, שידוע נגעי נפשו, ומי הוא שיעמוד
לסדר דבריו לפני מלך עליון.

אמנם ידועים דברי הרמב"ם (ה' תשובה ג-א) שכתב, כל אחד
ואחד מבני האדם יש לו זכיות ועונות, מי שזכיותיו
יתירות על עונותיו צדיק, ומי שעונותיו יתירות על זכיותיו
רשע, מחצה למחצה בינוני. וכתב שוב, ושיקול זה אינו לפי
מנין הזכיות והעונות אלא לפי גודלם, יש זכות שהיא כנגד
כמה עונות שנאמר (מלכים א יד-ג) יען נמצא בו דבר טוב. ויש
עון שהוא כנגד כמה זכיות שנאמר (קהלת ט-ח) וחוטא אחד
יאבד טובה הרבה. ואין שוקלין אלא בדעתו של א-ל דעות,
הוא היודע היאך עורכין הזכיות כנגד העונות ע"כ.

והיינו שמדת המדידה למעלה היא אחרת לגמרי ממה
שהאדם רואה לעינים, כי יש שהאדם עושה דבר
שהוא קטן בעיניו, ומכריע כנגד כמה עונות הרבה. נסיון
אחד של אדם פשוט ההולך בשוק ומסתובב במסחריו,
ועוצם עיניו ולבו מחטא, או לשלוח יד בממון חבריו, יתכן
שבוקע רקיעים, וחשוב וחביב מאד למעלה הרבה יותר
מעבודת צדיק בביתו, שאין לפניו נסיון כזה. וכנגד זה
סביביו נסערה מאד, בצדיקים הקב"ה מדקדק אפילו על חוט
השערה (בבא קמא נ.), כי התביעה עליו הרבה יותר, יודע את
רבונו ביתר שאת, ולא זהיר במעשיו, ומעשה קל מכריע
הרבה מזכיותיו, ואין אנו יודעים מי הוא באמת הגדול
בעיני ה'. ואמרו (פסחים נ.) רב יוסף בריה דרבי יהושע חלש

וזהו גם מה שאמר הכתוב, מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון (תהלים קיג-ז), גם מי שמוכנע ונדרך ונמאס בעיני עצמו כעפר, מצוה זו של 'דל' מקים אותו מעפרו, שיתכן שלמעלה הוא חשוב מהצדיק היותר גדול שבדור, שמחוייב למסור נפשו עבורו.

*

והנה לא ניתנה תורה למלאכי השרת, ואנו מצויין לכבד את בני אדם לפי מעשיו הנגלות. וחכם בתורה וצדיק וחסיד במעשיו, יש לו דין קדימה לשאר בני אדם, לגבי קימה והידור ושאר דיני קדימות (הוריות יג). אבל למעלה לגבי ה' יש מדידות אחרות. ו'הנסתרות לה' אלקינו', אצל ה' נמדד הכל לפי הנסתרות, ורחמנא לבא בעי, ואנחה אחת מקרב הלב מאדם פשוט, יתכן שעומד במדריגה גדולה יותר מעבודת צדיק, ועליונים למטה ותחתונים למעלה. 'והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת', בהנהגות בני אדם מוטל עלינו ועל בנינו לעשות הכל כפי הנגלות, שאין אדם יודע מטמוניות חבירו.

ולכן אנו קורין פרשה זו תמיד קודם ראש השנה, ליתן בזה חיזוק לאנשים כערכנו, שהגם שלפי הנגלות אתם נצבים היום לפי הסדר, ראשיכם וקניכם וגו', אבל נגד ה' כל 'איש ישראל', יתכן שכל ישראל הוא איש חשוב, כי הנסתרות לה' אלקינו. ובזה יתאמץ להרבות בתפלה על עצמו ועל הכלל, כי יתכן שהוא מהעליונים למעלה, ויש לו זכות יתר על הרבה אנשים, ותפלתו תהא מקובלת.

ובדברי יואל (פ' חיי) כתוב, ששמע מהרה"ק מוהרי"ד מבעלזא זי"ע, שהבעל שם טוב הק' בא פעם יום הכיפורים לתפלת נעילה במאוחר, ואמר כי רשע אחד בארצות המערב עשה אז תשובה, ונעשה עת רצון למעלה, ובתשובתו העלה תשובת כלל ישראל עכ"ד. ושמעתי מאחי הגה"צ מסערדאהעלי שליט"א ששמע זאת גם כן מפה קדשו של הרה"ק מוהר"א מבעלזא זי"ע, ואמר ומה היתה

תשובתו, שאמר 'רבונו של עולם אין עוד רשע בעולם שצריך לעשות תשובה כמוני' עכדה"ק. הרי לנו כי דיבור אחד היוצא מממעקים מתוך שברון רוח אמיתי, עד כמה עושה רושם, שבכוחו להעלות בזה תשובות כלל ישראל.

ולעומת זה האנשים החשובים בעולם לא יזח דעתם עליהם, מרוב הזכיות של מצות ומעשים טובים

שהם חושבים שעושים, כי סביביו נסערה מאד, ויש עון שהוא נגד כמה זכיות, וחוטא אחד יאבד טובה הרבה. ולא יסמוך על מעשיו, אלא ירבה תפלה ותחנונים, ואולי ירחם.

*

הריעו לה' כל הארץ פצחו ורננו וזמרו וגו', לפני ה' כי בא לשפוט הארץ, ישפוט תבל בצדק ועמים במישרים (תהלים צח-ה). ויש להבין לשמחה מה זו עושה, אשר בא ה' אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך בראש השנה וביום הכפורים. אמר להן, אפשר מלך יושב על כסא הדין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו, וישראל אומרים שירה לפני ע"כ. וגם זה יפלא, מי הוא האיש אשר לו משפט שדנין על חייו, שיאמר אז הלל, הלא המלאכים עצמם חיל ורעדה יאחזון, ויאמרו הנה זה יום הדין.

אך באמת עשה ה' חסד גדול במה שבחר יום אחד לשפוט בו כל יושבי תבל יחד, ואין לישראל יום משפט מיוחד.

והוא שכאשר מביאין לפני ה' מעשה הגויים במשך כל השנה, שהם מלאי עון מהגרועות והפחיתות ביותר. ואחר כך מביאין עונות בית ישראל, שהגרוע מהעונות אינו דומה לעונותיהם, הרי זה לעצמו ממליץ זכות על ישראל, ראו מה בין בני לבן חמי, ראו איזה עם קדוש הם ישראל, ומוזה עצמו מתעורר רחמים עליהם לדונם לטובה. ועל כן אמר המשורר, פצחו ורננו וזמרו לפני ה' כי בא לשפוט 'הארץ', שאינו דן אותנו במיוחד, אלא בא לשפוט את כל הארץ יחד, ואז עצם הצעת החטאים של ישראל צועקת ראו איזה

צריכים לגוף בריא, שלא נתבטל מתורה ועבודה, ואנו צריכים לפרנסה בהרחבה, לגדל הבנים לתורה, ולעשות צדקה וחסד, ולא נהיו טרודים בעסקי עולם. וזהו שמתפללים זכרנו לחיים וכתבנו בספר החיים, והכל היא למענך אלקים חיים, שנוכל לעבדך כראוי ע"ש.

ופירשו גם כן מה שאמר דוד, אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש (תהלים כז-ד), שכל הבקשות שאנו שואלים אף על פי שרבים המה, מכל מקום תכליתם היא רק אחת, שעל ידם אזכה 'שבתי בבית ה' כל ימי חיי'.

והנה העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוודור כדי שתכנס לטרקלין (אבות ד-טז). וכאשר אנו מבקשים הרחבה בצורכי הפרוודור, הכוונה העמוקה שבתוכה כדי שנוכל לעבוד את ה' כראוי שיהיה לנו במה לזכות לטרקלין. והנה הפרוודור יש לה פתח להכנס בה, ומשם יש עוד פתח להכנס לטרקלין. וכאשר אנו נכנסים לבית הכנסת להתפלל, אין אנו עומדים להתפלל בפתח האחד, על צורכי הפרוודור, אלא במחשבתו וכוונתו יש לו להכנס שיעור שני פתחים, להכנס עד לטרקלין, שזהו כל התכלית של הבקשות שלנו, שנוכל להתקין עצמינו כראוי בפרוודור שהיא העולם הזה, כדי שיהא לנו במה להכנס לטרקלין.

וכה יתן ה' שלא נולול בכח התפלה שיש בידינו, ולקיים ויגבה לנו בדרכי ה', לבקש רחמים בכוונה עבור עצמו ועבור הכלל, כי אין אנו יודעים מי הוא האיש שה' מחבב ומקבל תפלותיו. ויתקבלו תפלותינו לרחמים ולרצון, ולהכתב בכתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים, וימלא ה' כל משאלותינו, ונזכה לשנת גאולה וישועה במהרה דיין.

עם קדוש הם, שמסתובבים בין האומות, ואין בהם מסוג עונות העמים. ועל ידי זה ישפוט 'תבל' בצדק, קאי על ישראל אשר בשבילם נברא תבל, הוא שופט אותם בצדק, שהמה צדיקים, והעמים שופט במישרים, כפי מה שיש לדונם לפי מעשיהם.

ועל כן אומרים המלאכים שראוי היה להם לישראל לומר שירה על זה, כי נגד מעשי האומות המה צדיקים. אבל לבם של ישראל לא מזומנת לומר שירה, כי הם מעריכים מעשיהם נגד אבותיהם, ולא נגד האומות. וכמה רחוקים אנו מהמסירת נפש של אבותינו, שכל מעשיהם היה לשם שמים, בלתי לה' לבדו, ואנו אנחנו באים. וכיון שספרי המתים גם כן פתוחים, היינו הספרים של אבותינו בעולם העליון, להשוות ספרי החיים אם הם דומים לספרי המתים, על כן מרוב עצבון אי אפשר להם לומר שירה.

*

והנה היום בחזיון בחלומי אמרתי לבאר מאמרם (ברכות ה). מאי קרא אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום (משלי ח-לד), אמר רב חסדא לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים בבית הכנסת ואחר כך יתפלל ע"כ. דהנה ידועים דברי הזוהר הק' (תיקון ו' כב). שמתלונן על מה דצווחין בצלותא ככלבין הב לנא חיי הב לנא מזונא, שמבקשים על צורכי בני ישראל המרובים, בני חיי ומזונא רויחי ורפואות וכו'. אמנם בייטב פנים (לראש השנה אות יב) כתב, דהאמת היא כי כל בקשתינו עולה אל תכלית אחד, כי רוצים אנו לעבוד את ה', וזה אי אפשר להיות כראוי רק בשעה שיש לנו הרחבת הדעת, וכאשר יסייע ה' בידינו מטוב עולם הזה, יהא סיפוק בידינו לעובדו כראוי. ואנו

הגליון הזה נתנדב על ידי

מוה"ר ר' יוסף פישער הי"ו לרגל השמחה השווה במעוננו באיוסי בנו למול טוב	מוה"ר ר' מאיר מרדכי בערקאוויטש הי"ו לרגל השמחה השווה במעוננו בהולדת בנו למול טוב	מוה"ר ר' ישעי' פריעדמאן הי"ו לרגל השמחה השווה במעוננו בהולדת בנו למול טוב	מוה"ר ר' זאב גאלדינג הי"ו לרגל השמחה השווה במעוננו בהולדת בתו למול טוב	מוה"ר ר' מאיר סאלאמאן הי"ו לרגל השמחה השווה במעוננו בהולדת בתו למול טוב	מוה"ר ר' משה יצחק שווארץ הי"ו לרגל השמחה השווה במעוננו בהכנס בניו התאמים לעול התורה והמצות
---	--	---	--	---	--

הרוצה לנדב להוצאת הגליון יפנה להר"ר יואל ברא"ש פייערווערקער הי"ו 347.425.2151